

Brüssel, 15. juuni 2018
(OR. en)

10072/18

CYBER 136
COSI 145
TELECOM 185
JAI 634
DAPIX 184
RELEX 551
ENFOPOL 318
DEVGEN 97

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused ELi välise kübersuutlikkuse suurendamise suuniste kohta

1. Delegatsioonid arutasid 2. mail 2018 toimunud horisontaalse küberküsimumste töörühma koosolekul ELi rahvusvahelise koostöö osaks oleva kübersuutlikkuse suurendamise kontekstis vajadust toetada poliitiliselt ELi välise kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutuste tegevussuuniseid nõukogu teemakohaste järelduste kaudu. Nendes järeldustes antakse suuniseid ühtse ja tervikliku lähenemisviisi jaoks, kuid ka selleks et võtta arvesse inimõigustega seotud kaalutlusi ja ELi väärtusi.

2. Delegatsioonid analüüsisid 30. mail 2018 toimunud horisontaalse küberküsimumuste töörühma koosolekul nõukogu järelduste eelnõu ELi välise kübersuutlikkuse suurendamise suuniste kohta¹.
3. Lähtudes sellest koosolekust ja tuginedes delegatsioonide kirjalikele märkustele, valmistati ette uus versioon,² mida arutati horisontaalse küberküsimumuste töörühma koosolekul 11. juunil 2018.
4. Koosolekul soovisid delegatsioonid lisakohanduste tegemist ning nõukogu järelduste teksti muudeti sellest lähtudes³. Seejärel algatati kõnealuste järelduste suhtes vaikiva nõusoleku menetlus, mis kestis 15. juunini 2018 (kell 12.00). Liikmesriigid ei esitanud vastuväiteid ning sellest tulenevalt sai eesistujariik edukalt lõpule viia läbirääkimised nõukogu järelduste eelnõu suhtes, mis on esitatud lisas.
5. Sellest lähtuvalt palutakse COREPERil teha nõukogule ettepanek kiita heaks ELi välise kübersuutlikkuse suurendamise suuniseid käsitlevate nõukogu järelduste eelnõu lisas esitatud kujul.

¹ Dok 8754/18.

² Dok 8754/1/18 REV 1 ja 8754/2/18 REV 2.

³ Dok 8754/3/18 REV 3.

**EELNÕU: NÕUKOGU JÄRELDUSED ELI VÄLISE KÜBERSUUTLIKKUSE
SUURENDAMISE SUUNISTE KOHTA**

Euroopa Liidu Nõukogu,

1. TUNNISTADES, et meie vabade ja demokraatlike ühiskondade jätkuva heaolu, majanduskasvu, turvalisuse, ühenduvuse ja terviklikkuse jaoks on oluline avatud, vaba, rahumeelne ja turvaline küberruum, ning RÕHUTADES, et on tähtis kaitsta õigusriigi põhimõtet, inimõigusi ja põhivabadusi küberruumis;
2. KINNITADES TAAS, et küberruum on tähtis jätkuva üleilmse arengu ja heaolu jaoks. Seega on küberturvalisus üleilmne väljakutse, mis nõuab rahvusvahelist tegevust, koostööd ja koordineerimist ELis ning muudab vajalikuks tõhusa üleilmse koostöö kõikide sidusrühmade vahel, et säilitada toimiv ja stabiilne küberruum;
3. RÕHUTADES, et oluline on juurdepääs avatud ja turvalisele info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale ning selle takistusteta, tsenseerimata ja mittediskrimineeriv kasutamine, et edendada avatud ühiskondi ja soodustada majanduskasvu ja sotsiaalset arengut kogu maailmas;
4. KINNITADES, et küberruumi suhtes kohaldatakse kehtivat rahvusvahelist õigust, sealhulgas ÜRO hartat ja rahvusvahelisi konventsioone, näiteks Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsiooni (Budapesti konventsioon) ning asjakohaseid konventsioone rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõiguste valdkonnas, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti;

5. TOONITADES, et interneti haldamisse on oluline kaasata kõik sidusrühmad, nende seas akadeemilised ringkonnad, kodanikuühiskond ja erasektor;
6. TULETADES MEELDE nõukogu järeldusi järgmistel teemadel: Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud ühisteatis „Vastupidavusvõime, heidutus ja kaitse: tugeva küberturvalisuse tagamine ELis“,⁴ ELi küberjulgeoleku strateegia,⁵ küberdiplomaatia,⁶ interneti haldamine,⁷ julgeolek ja kaitse ELi üldise strateegia raames,⁸ digilahenduste ja -tehnoloogia ELi arengupoliitikasse integreerimine⁹ ning digitaalsus arengu heaks¹⁰; ning samuti ELi inimõiguste alaseid suuniseid sõnavabaduse kohta internetis ja mujal¹¹ ning hübriidohtudega võitlemise ühist raamistikku¹²;

⁴ 14435/17 (Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud ühisteatis „Vastupidavusvõime, heidutus ja kaitse: tugeva küberturvalisuse tagamine ELis (JOIN (2017) 450 final)).

⁵ 12109/13 ja dok 6225/13 (Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele esitatud ühisteatis „Euroopa Liidu küberjulgeoleku strateegia: avatud, ohutu ja turvaline küberruum“ (COM JOIN(2013) 1 final).

⁶ 6122/15.

⁷ 16200/14 ja 6460/14 (Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele esitatud komisjoni teatis „Internet – põhimõtted ja juhtimine: Euroopa roll interneti haldamise tuleviku kujundamisel (COM(2014) 72 final)).

⁸ 9178/17.

⁹ 14682/16.

¹⁰ 14542/17.

¹¹ 9647/14.

¹² Dok 7688/16 (ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Hübriidohtudega võitlemise ühine raamistik: Euroopa Liidu lahendus“).

7. TOONITADES, et tähtis on suurendada partnerriikides ja -piirkondades kübersuutlikkust kui ELi küberdiplomaatia alaste jõupingutuste strateegilist komponenti, et edendada inimõigusi, soolist võrdõiguslikkust digivaldkonnas, õigusriigi põhimõtet, kaasavat majanduskasvu ja kestlikku arengut, ning kui ELi D4D strateegia (Digital4Development ehk „digitaalsus arengu heaks“) olulist mõõdet;
8. TUNNISTADES, et kübersuutlikkuse suurendamine hõlmab peamiselt süstemaatilisi jõupingutusi koos partnerriikidega ja asjaomaste organisatsioonidega, et suurendada riikide, institutsioonide ja organisatsioonide suutlikkust, mis tõhustab kriitilise tähtsusega digiteenuste ja -võrgustike vastupanuvõimet ning elutähtsate infotaristute kaitset; toetada kriminaalõiguse reforme küberkuritegevuse käsitlemiseks; võidelda interneti terroristlikel eesmärkidel kasutamise vastu; parandada küberturvalisusega seotud oskusi ja pädevust ning hõlbustada teadlikkuse tõstmist ja tõhusat koostööd nendes küsimustes riikide, piirkondade ja rahvusvahelisel tasemel;

9. TULETADES MEELDE, et kübersuutlikkuse suurendamine on muutumas rahvusvahelise küberpoliitika üheks kõige tähtsamaks teemaks, nagu on ilmnunud asjakohastes aruannetes, sealhulgas ÜRO info- ja telekommunikatsioonivaldkonna arengute riiklike ekspertide rahvusvahelise julgeoleku rühma aruannetes¹³; ÜRO Peasamblee resolutsioonis IKT ja arengu kohta¹⁴; infoühiskonna maailma tippkohtumise (WSIS+10) aruandes¹⁵; ÜRO kuritegevuse ennetamise ja kriminaalõiguse 13. kongressi Doha deklaratsioonis¹⁶ ning üleilmsel küberruumikonverentsil või Londoni protsessis, mille raames loodi 2015. aastal kübervaldkonna erialateadmiste üleilmne foorum (GFCE) ning mille tulemusel võeti 2017. aastal vastu Delhi kommünikee, mis käsitleb GFCE üleilmset tegevuskava kübersuutlikkuse suurendamise kohta¹⁷;
10. MÄRKIDES ÄRA, et aina olulisemaks muutub kübersuutlikkuse suurendamine asjaomaste rahvusvaheliste, valitsustevaheliste ja piirkondlike organisatsioonide puhul, hõlmates näiteks selliseid asutusi nagu Euroopa Nõukogu, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), ÜRO ja selle spetsialiseeritud organisatsioonid ja asutused, Rahvaste Ühendus, Aafrika Liit ja selle piirkondlikud majandusühendused, Ameerika Riikide Organisatsioon (ARO) ning Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon (ASEAN);

¹³ A/65/2013 (2010), A/68/98 (2013), A/70/174 (2015).

¹⁴ 71/212.

¹⁵ 70/125.

¹⁶ A/CONF.222/17 (2015).

¹⁷ Kättesaadav aadressil <https://www.thegfce.com/delhi-communicue/documents/publications/2017/11/24/delhi-communicue>.

11. TOETADES ÜJKP tsiviilaspektide tugevdamisel tehtavat tööd, eelkõige küberturvalisustegevuste integreerimist ÜJKPsse, eesmärgiga suurendada kolmandate riikide vastupanuvõimet ja suutlikkust;
12. TUNNISTADES, et kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutused on olulised selleks, et arendada miinimumsuutlikkust, mida on vaja piirkondlike küberturvalisusalaste usaldusväarsuse suurendamise meetmete rakendamiseks (OSCE, ASEANi piirkondliku foorumi ja Ameerika Riikide Organisatsiooni juhtimisel) ning riikide vastutustundliku käitumise reeglite, normide ja põhimõtete rakendamiseks, nagu on märgitud ÜRO info- ja telekommunikatsioonivaldkonna arengute riiklike ekspertide rahvusvahelise julgeoleku rühma (UN GGE) 2013. ja 2015. aasta aruannetes;
13. TUNNUSTADES ELi ja NATO küberturvalisuse ja -kaitse koostööd, sealhulgas partnerite suutlikkuse suurendamise toetamist küberohtude vastu võitlemise eesmärgil, austades täies ulatuses selliseid põhimõtteid nagu kaasamine, vastastikkus ja ELi sõltumatus otsuste tegemisel, ning kooskõlas oma asjakohaste järeldustega, sealhulgas 6. detsembri 2016. aasta järeldustega Euroopa Ülemkogu eesistuja, Euroopa Komisjoni presidendi ja Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni peasekretäri ühisdeklaratsiooni rakendamise kohta¹⁸;

¹⁸ 15283/16.

14. VÕTTES ARVESSE suurenevat nõudlust välise kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutuste järele ning üleilmselt sellistes protsessides osalevate sidusrühmade suurenevat arvu, mis loob võimalusi koostoimeks ja koormuse jagamiseks, kuid tekitab ka väljakutseid koordineerimise ja ühtsuse küsimustes;
15. TUNNISTADES, et ELi välise kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutustel on mitu eesmärki, mis üksteist tugevdavad, eelkõige kübervastupidavusvõime suurendamise toetamine partnerriikides, mis aitab kaasa üleilmse digiökosüsteemi paranemisele; strateegiliste liitude soodustamine üleilmse, avatud, vaba, stabiilse ja turvalise küberruumi mõiste toetamiseks kooskõlas ELi põhiväärtuste ja põhimõtetega, õigusriigi põhimõttega, inimõiguste ja põhivabadustega; ametlike ja mitteametlike koostööraamistike loomise edendamine partnerriikide ja -piirkondade ning ELi ja selle liikmesriikide vahel ning ELi arengualaste kohustuste edendamine ning kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamine;

KÄESOLEVAGA

16. TUNNISTAB juhtivat rolli, mida EL ja selle liikmesriigid on täitnud üleilmse kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutustes ning liidu lähenemisviisi nende jõupingutuste süstemaatiliseks seostamiseks ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga ning arengupoliitikaga, eelkõige alates liidu 2013. aasta küberjulgeolekustrateegia vastuvõtmisest;

17. RÕHUTAB, et tähtis on edendada ELi poliitilisi, majanduslikke ja strateegilisi huve aina ulatuslikumate ja keerukamate küberteemaliste rahvusvaheliste arutelude kontekstis ning tagada, et rahvusvahelise kübersuutlikkuse suurendamine ning ELi ja selle liikmesriikide juhitavad koostöömeetmed on kooskõlas üldsuunistega, et tagada ühtne, terviklik ja tõhus lähenemine, mis toetab ka ELi ulatuslikumaid tegevuskavasid sellistes valdkondades nagu digiküsimused, areng, julgeolek ja strateegiline sõltumatus¹⁹;
18. TULETAB MEELDE küberdiplomaatia alast ELi lähenemisviisi üleilmsel tasandil, nagu see on määratletud nõukogu 2015. aasta järeldustes küberdiplomaatia kohta, ning KINNITAB TAAS, et ELi põhiväärtused ja põhimõtted küberturvalisuse vallas peaksid ELi 2013. aasta küberjulgeolekustrateegias määratletud kujul moodustama alusraamistiku kõikidele välise kübersuutlikkuse suurendamise meetmetele, tagamaks et see:
- hõlmab arusaama, et küberruumis kohaldatakse kehtivat rahvusvahelist õigust ja norme;
 - on oma olemuselt õiguspõhine ja sootundlik, hõlmates kaitsemeetmeid põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmiseks;
 - edendab demokraatlikku ja tõhusat, mitmeid sidusrühmi hõlmavat interneti haldamise mudelit;
 - toetab kõigile ligipääsetava avatud interneti põhimõtet ega kahjusta taristu, riistvara, tarkvara ja teenuste terviklikkust;
 - hakkab juurutama jagatud vastutusel põhinevat lähenemisviisi, mis hõlmab kaasamist ja partnerlusi avaliku sektori asutuste, erasektori ja kodanike seas ning edendab rahvusvahelist koostööd;

¹⁹ 13202/16.

19. TOONITAB, et välise kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutustes tuleks arvesse võtta arengukoostöös saadud kogemusi,²⁰ et muuta sellised jõupingutused tõhusamaks ja kestlikumaks:

- tagades arenguprioriteetide omaksvõtmise seoses kübervastupidavusvõimega partnerriikide poolt;
- keskendudes ajutiste ühekordsete tegevuste asemel kestlikele tulemustele ulatuslikumate poliitiliste, õiguslike ja tehniliste reformiprotsesside edendamise kaudu;
- tunnistades vajadust edendada partnerlusi, konkreetsemalt kõikide sidusrühmade osalemist, tunnustades nende funktsioonide mitmekesisust ja vastastikust täiendavust;
- tagades, et igasuguse abi taga on liikumapanevateks jõududeks usaldus, läbipaistvus, aruandekohustus ja jagatud vastutus;

²⁰ Esitatud arengukoostöö ülemaailmse partnerluse (Busani partnerlus) dokumendis, 1. detsember 2011.

20. RÕHUTAB vajadust seada esmatähtsaks kohale ELi kübersuutlikkuse suurendamise jõupingutused ELi naaberriikides ja arengumaades, kus interneti kasutamine kiiresti kasvab, nagu on märgitud nõukogu 20. novembri 2017. aasta järeldustes, milles käsitletakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud ühisteatist „Vastupidavusvõime, heidutus ja kaitse: tugeva küberturvalisuse tagamine ELis“,²¹ ning ka üldiselt seadma tõendipõhiseid prioriteete, tuginedes internetiühenduse kasvu käsitlevatele statistilistele andmetele, strateegilistele huvide ja ohtude hinnangutele, näiteks organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude Europoli hinnangule (iOCTA) ning ohtude kaardistamist käsitlevatele ENISA aruannetele, eesmärgiga kaotada lõhe kübersuutlikkuses;
21. KINNITAB TAAS, et ELi ja selle liikmesriikide välise kübersuutlikkuse suurendamise algatustes tuleks esmatähtsaks seada küberkuritegevuse käsitlemine ja küberturvalisuse suurendamine partnerriikides ja -piirkondades, keskendudes reformidele kübervastupidamisvõime põhisammaste raames, konkreetsemalt toetades strateegilist üldraamistikku, edendades õigusloomereforme ning suurendades kriminaalõigussüsteemi suutlikkust, arendades ja suurendades turvaintsidentide haldamise suutlikkust, arendades kõnealuses valdkonnas haridust, kutsealast koolitust ja eriteadmisi ning edendades küberhügieeni ja küberteadlikkuse propageerimist ning digitoodete turvahindamise juurutamist, järgides Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid ja parimaid tavasid ning kohaldades tervet ühiskonda hõlmavat lähenemisviisi;

²¹ Dok 14435/17 (ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule: „Vastupidavusvõime, heidutus ja kaitse: tugeva küberturvalisuse tagamine ELis (JOIN (2017) 450 final)).

22. KUTSUB ELi ja selle liikmesriiki üles edendama oma suutlikkuse suurendamise meetmete kaudu Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsiooni (Budapesti konventsioon) kui kehtivat rahvusvahelist õiguslikku standardit küberkuritegevust käsitlevate erinevate riiklike õigusaktide väljatöötamiseks partnerriikides ning arendama selle alusel vajalikke uurimis- ja süüdistuste esitamise suutlikkusi; tegema üleilmsel tasandil koostööd küberkuritegevuse vastu võitlemiseks Budapesti konventsiooniga pakutava olemasoleva rahvusvahelise raamistiku piires ning kasutama võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse direktiivi (küberturvalisuse direktiiv) elemente riikide suutlikkuse ja kriitilise tähtsusega sektorite puhul inspiratsiooniallikana küberturvalisust käsitlevate õigusaktide väljatöötamiseks partnerriikides;
23. MÄRGIB, et kübersuutlikkuse suurendamine on lahutamatu osa digiteerimise integreerimisest ELi arengupoliitikasse, nagu on täheldatud nõukogu järeldustes²² ja komisjoni talituste töödokumendis „Digitaalsus arengu heaks: digitehnoloogia ja -teenuste integreerimine ELi arengupoliitikasse“²³, ning TUNNISTAB, et elektrooniliste tõendite ja küberpõhiste süsteemide, taristute ja teenuste valdkonnaüleste aspektide tõttu on vaja terviklikku ja ühtset õiguspõhist lähenemisviisi ka teiste asjakohaste välistegevuse suutlikkuse suurendamise tegevuste puhul, mis puudutavad õigusvaldkonda ja julgeolekut, eelkõige terrorismivastase võitluse ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse programmides;

²² 14682/16, 14542/17.

²³ SWD(2017)157.

24. RÕHUTAB vajadust tagada ressursside ühtne ja tõhus kasutamine ELi ja selle liikmesriikide poolt, kasutada täies ulatuses ELi asjakohaseid välistegevuse rahastamisvahendeid ja programme ning võimendada ELi liikmesriikide pädevate küberasutuste, ELi asjaomaste spetsialiseeritud asutuste (eriti ENISA, EC3 Europol, Eurojust, CEPOL ja eu-LISA) ja võrgustike (nt küberkuritegevusalase hariduse ja koolituse Euroopa töörühm ning Euroopa küberkuritegevuse vastase õigusosalase koostöö võrgustik) ning ka olemasolevate eksperdi-, akadeemiliste, tehniliste ja ettevõtlusvõrgustike (nt GÉANT, FIRST ja Meridian) eriteadmisi;
25. KUTSUB ELi ja selle liikmesriike ÜLES kohandama oma suutlikkuse suurendamise meetmeid partnerriikides ja -piirkondades vastavalt kohalikele iseärasustele ning tegema ELi eriteadmiste ja parimate tavade toel tööd jätkusuutlike kohalike eksperdikeskuste loomise nimel ning INNUSTAB kübersuutlikkuse suurendamise meetmete rakendamisel piirkondadevahelist, lõuna-lõuna suunalist ja kolmepoolset koostööd ja diferentseeritud lähenemisviisi vastavalt riikide küberküpsele;
26. INNUSTAB ELi ja selle liikmesriike tegema järjepidevalt koostööd oluliste rahvusvaheliste ja piirkondlike partneritega ja organisatsioonidega ning kodanikuühiskonnaga, akadeemiliste ringkondadega ning erasektoriga kõnealuses valdkonnas, seades piiratud ressursse silmas pidades eesmärgiks jõupingutuste dubleerimise vältimise; ning TERVITAB kübervaldkonna erialateadmiste üleilmse foorumi koordineerimisalgatust ja jõupingutusi arutada teemat sellistel rahvusvahelisel tasandil kokku kutsutud foorumitel nagu Maailma Majandusfoorum, Interneti Haldamise Foorum jt;

27. TERVITAB ettepanekut luua ELi välise kübersuutlikkuse suurendamise võrgustik, et mobiliseerida ELi liikmesriikide kollektiivseid erialateadmisi ELi poolt rahastatud välise kübersuutlikkuse suurendamise programmide jaoks, toetada ELi poolt rahastatud välise kübersuutlikkuse tegevuste tõhusat koordineerimist ning suurendada koolitusvõimalusi, võttes arvesse levivaid algatusi partnerriikides ja -piirkondades ning suurenevat nõudlust küberalase koolituse järele, tehes koostööd GFCE võrgustikuga ja täiendades seda;
28. TERVITAB komisjonipoolsete suuniste väljatöötamist ELi välise kübersuutlikkuse suurendamiseks kolmandates riikides²⁴ ning uuringut õiguspõhise lähenemisviisi integreerimise kohta ELi väliskoostöö meetmetesse, käsitledes terrorismi, organiseeritud kuritegevust ja küberturvalisust²⁵;
29. KUTSUB Euroopa välisteenistust ja komisjoni ÜLES seadma oma kahepoolsetes dialoogides strateegiliste partneritega ning asjakohastel rahvusvahelistel ja piirkondlikel foorumitel kübersuutlikkuse suurendamise tegevuse endiselt esmatähtsale kohale ning jätkama kõnealust tegevust käsitleva teabe vahetamist;
30. KUTSUB komisjoni ÜLES andma välise kübersuutlikkuse suurendamise kohta korrapäraselt aru horisontaalsele küberküsimumste töörühmale ning ESITAB liikmesriikidele ÜLESKUTSE jagada teavet oma asjakohaste jõupingutuste kohta.

²⁴ Lõplik uuring avaldatakse 2018. aasta juunis.

²⁵ Uuring on kättesaadav inglise ja prantsuse keeles veebiaadressil https://ec.europa.eu/europeaid/operational-human-rights-guidance-eu-external-cooperation-actions-addressing-terrorism-organised_en.